NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Hwn yw'r gorchymyn cychwyn cyntaf a wnaed gan Weinidogion Cymru o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ("y Ddeddf").

Mae erthygl 2 o'r Gorchymyn hwn yn dwyn y darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym drannoeth y diwrnod y gwneir y Gorchymyn—

(a) adran 28 (pŵer cymhwysedd cyffredinol: pwerau i wneud darpariaeth atodol);

(b) adran 30(3) (amod cymhwystra mewn perthynas â'r pŵer cymhwysedd cyffredinol ar gyfer cynghorau cymuned a phŵer Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau mewn perthynas â'r amod hwnnw);

(c) adran 35 (pŵer i ddiwygio neu addasu Pennod 2 o Ran 2 o'r Ddeddf);

(d) adran 46(1)(b), (c) a (2)(b) (pwerau Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau mewn perthynas â darllediadau electronig o gyfarfodydd awdurdodau lleol penodol) i'r graddau y bo hynny'n angenrheidiol at ddiben gwneud rheoliadau;

(e) adran 46(3), (4) ac (8) i (10) (pwerau Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau mewn perthynas â darllediadau electronig o gyfarfodydd awdurdodau lleol penodol);

(f) adran 47(8) (pŵer Gweinidogion Cymru i ddiwygio adran 47 o'r Ddeddf mewn perthynas â mynychu cyfarfodydd awdurdod lleol);

(g) adran 59 (cynnwys canllawiau o dan adran 38 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("Deddf 2000"), a dyletswydd i roi sylw iddynt);

(h) adran 161(1) (pennaeth gwasanaethau democrataidd: diwygiadau i Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 ("Mesur 2011")).

Mae erthygl 3 yn dwyn y darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 1 Ebrill 2021—

(a) adran 163 (y Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol yn penodi ei brif weithredwr);

(b) adran 164 (cyfarwyddydau o dan adran 48 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013).

Mae erthygl 4 yn dwyn i rym ddarpariaethau sy'n ymwneud â'r pŵer cymhwysedd cyffredinol ar 1 Tachwedd 2021.

Mae erthygl 5 yn dwyn adran 52 (adroddiadau blynyddol gan gynghorau cymuned) o'r Ddeddf i rym ar 1 Ebrill 2022.

Mae erthygl 6 yn dwyn y darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 5 Mai 2022—

(a) adrannau 30 (i'r graddau nad yw eisoes mewn grym), 31 i 34, a 36 a 37 (pŵer cymhwysedd cyffredinol: cynghorau cymuned cymwys);

(b) Pennod 2 o Ran 3 (cyfranogiad y cyhoedd pan fo prif gynghorau yn gwneud penderfyniadau);

(c) adran 45 (dyletswydd ar brif gynghorau i gyhoeddi cyfansoddiad ac arweiniad i'r cyfansoddiad);

(d) adran 46 (darllediadau electronig o gyfarfodydd awdurdodau lleol penodol) i'r graddau nad yw eisoes mewn grym;

(e) adran 48 (cyfranogi yng nghyfarfodydd cynghorau cymuned);

(f) adran 54 (prif weithredwyr);

(g) adran 56 (diwygiadau i Fesur 2011 yn ymwneud ag ailystyried cydnabyddiaeth ariannol yn dilyn cyfarwyddyd gan Weinidogion Cymru);

(h) adran 57 (penodi cynorthwywyr gweithrediaeth);

(i) adran 58 (rhannu swydd: arweinyddion gweithrediaeth ac aelodau gweithrediaeth);

(j) adran 62 (dyletswyddau ar arweinyddion grwpiau gwleidyddol mewn perthynas â safonau ymddygiad);

(k) adran 63 (dyletswydd ar bwyllgor safonau i wneud adroddiad blynyddol);

(l) adrannau 65 a 66 (pwyllgorau trosolwg a chraffu);

(m) adran 67 (cynlluniau hyfforddi cynghorau cymuned);

(n) adran 161 (pennaeth gwasanaethau democrataidd: diwygiadau pellach i Fesur 2011 a diwygiadau i Ddeddf Lleoliaeth 2011) i'r graddau nad yw eisoes mewn grym;

(o) adran 162 (diddymu'r pŵer i gynnal pleidleisiau o ganlyniad i gyfarfod cymunedol);

(p) Rhan 2 o Atodlen 3 (diwygiadau mewn perthynas â'r pŵer cymhwysedd cyffredinol: cynghorau cymuned cymwys);

(q) Atodlen 5 (diwygiadau canlyniadol mewn perthynas â phrif weithredwyr);

(r) Atodlen 6 (diwygiadau canlyniadol etc. mewn perthynas â chynorthwywyr gweithrediaethau awdurdodau lleol) ac eithrio paragraff 6(5);

(s) Atodlen 7 (rhannu swyddi gan arweinyddion gweithrediaeth ac aelodau gweithrediaeth);

(t) Atodlen 13 (diddymu'r pŵer i gynnal pleidleisiau o ganlyniad i gyfarfodydd cymunedol o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972).

Mae erthygl 7 yn arbed adrannau 2 a 3 o Ddeddf 2000 mewn perthynas ag unrhyw beth a wneir gan gyngor cymuned cyn 5 Mai 2022 yn unol â'i bŵer yn adran 2 o'r Ddeddf honno hyd nes y bo'r peth hwnnw wedi ei gwblhau neu'r cyngor cymuned wedi penderfynu dod yn gyngor cymuned cymwys o dan adran 30(1) o'r Ddeddf.